

Ю Несбьо

КРЪВ ПО СНЕГА

*Тази книга е издадена с финансовата помощ
на НОРЛА.*

Ю Несбьо

КРЪВ ПО СНЕГА

Превела от норвежки: *Ева Кънева*

ИК „ЕМАС“

Jo Nesbø

BLOD PÅ SNØ

© 2015, Jo Nesbø, Oslo

Published by Agreement with Salomonsson Agency

Ю Несбьо

КРЪВ ПО СНЕГА

Превод: *Ева Кънева*

Оформление на корицата: *Живко Петров*

© ИК „ЕМАС“

Всички права запазени!

ПЪРВА ГЛАВА

Снежинките танцуваха под светлината на уличния фенер като късчета памук. Щураха се напосоки, не знаеха нагоре ли им се хвърчи, или надолу, оставяха се да ги подмята бурният леденостуден вихър, който нахлуваше от мрака, стелещ се над фиорда в Осло. Увлечени един от друг, вятърът и снегът се завъртяха в шеметно танго в тъмнината между затворените складови сгради на пристанището. Накрая на вятъра му омръзна и той изостави партньора си до една стена. Там наветият сняг се бе полепил по обувките на мъж, когото току-що бях прострелял в гърдите и врата.

От яката му капеше кръв върху снега. Не съм експерт по сняг – а въпреки по каквото и да било друго – но съм чел, че снежните кристали, образувани при екстремно ниски температури, са съвсем различни от кристалите на мокрия, на едрозърнестия и на сбития сняг. И именно специфичната форма на кристалите и

ниската влажност на снега се явяват причина хемоглобинът в кръвта да запази тъмnochервения си цвят. Така или иначе, снегът под мъжа ми навяваше асоциации за пурпурна кралска мантия, подплатена с хермелинова кожа – такава одежда бях виждал на илюстрациите в книгата с норвежки народни приказки, от която мама ми четеше като малък. Мама обожаваше приказки за крале. Навярно затова ме бе нарекла с име на крал.

В „Афтенпостен“ писаха, че ако застудяването се задържи до трийсет и първи декември, 1975-а ще се превърне в най-мразовитата година от войната насам и ще остане в паметта ни като началото на новия ледников период, чието настъпване климатолозите вещаят от няколко години. Не ги разбирам аз тези работи. Знаех обаче, че мъжът пред мен вече предаваше богу дух. Конвулсиите говореха недвусмислено за предсмъртна агония. Той беше човек на Рибаря. В екзекуцията му не вложих нищо лично. Казах го и на него, преди да се строполи и да размаже ивица кръв по стената. Не че това го топлеше. Когато дойде моят ред да ме гръмнат, предпочитам да е на лична основа. Това, за личното, му го казах не от страх, че приракът му ще ме преследва. Не вярвам в духове. Просто друго не ми хрумна. Е, можех, разбира се, просто да си замълча, както постъпвам обикновено. Явно е имало някаква причина изведнъж да стана толкова словоохотлив. Вероятно защото след няколко дни

идваше Коледа. Нали казват, че в навечерието на светлия празник хората ставали уж по-човечни. Абе, и аз не знам така ли е наистина.

Очаквах кръвта да замръзне върху снега и да образува червена корица. Обаче снегът я попи, изтегли я под повърхността си, потули я, сякаш му беше нужна. Докато вървах към къщи, си представях как от пряспата израства снежен човек с едва видими кръвоносни съдове изпод мъртвешки бледата кожа от лед. От една телефонна кабинка се обадох на Даниел Хофман да му съобщя, че задачата е изпълнена.

Добре, отвърна само той. Както обикновено не зададе никакви въпроси. Или за четирите години, през които бях изпълнявал негови поръчки, се бе научил да ми вярва, или просто *нямаше желание* да слуша каквото и да било. Работата беше свършена; защо човек с неговото положение ще се главоболи с подробности, при положение че плаща именно за да си спести излишни главоболия? Помоли ме на следващия ден да се отбия в кабинета му. Имал нова задача за мен.

– Нова задача? – попитах и усетих как сърцето ми подскочи.

– Да. Разбирай „поръчка“.

– А, ясно.

Затворих с облекчение, защото ме бива общо взето само за една-единствена работа.

Ще спомена в кои четири неща ме няма никакъв.

Първо, да шофирам кола, с която престъпна банда бяга от местопрестъпление. Умея да карам бързо – това е плюс. Обаче така и не се научих да управлявам колата така, че да не се набивам на очи. А който седи зад волана на такъв автомобил, задължително трябва да съчетава и двете умения: хем да шофира бързо, хем да създава впечатление, че неговата кола с нищо не е по-различна от останалите превозни средства, участници в движението. Именно с фрапантните си маневри бях вкарал себе си и още двама в пандиза. Тогава карах безобразно, ту по горски пътища, ту по асфалтови шосета, но накрая се отскубнах от преследвачите си. До шведската граница ми оставаха броени километри. Намалих и запъплих като някой дядка. И въпреки това ни спря полицейски патрул. Преди да извършат проверката – както признаха после – изобщо не подозирали, че това е издирваната кола. Решили да ни спрат не заради превишена скорост или друго нарушение, а заради *маниера* ми на шофиране. Именно той привлякъл вниманието им.

И за обир не ставам. Някъде ми попадна информация, че повече от половината банкови служители, преживели обир на работното си място, впоследствие развивали психически проблеми. Някои не успявали да се отърсят от шока цял живот. Абе, де да знам така ли е, не е ли така. Обаче дядката, дето седеше зад гишето в пощенския клон, където нахлухме, наистина изгаряше от нетърпение да получи психически проб-

леми. Залегна на пода само защото дулото на карабината ми сочеше в неговата посока. На следващия ден прочетох във вестника, че дядката получил травматичен шок. А ако бягам от нещо като дявол от тамян, това са именно психическите проблеми. Грабнах се и му отидох на свиждане в болницата. Той, разбира се, не ме позна. В пощата носех маска на Дядо Коледа. (Бяхме измислили перфектния камуфлаж. Кой посред предпразничната суматоха ще се усъмни в трима мъже, облечени в костюми на Дядо Коледа, и помъкнали чували?) И така, заставах на вратата на болничната стая и се загледах в дядката. Лежеше в средното легло и четеше „Класекампен“ – „Класова борба“ – комунистическия вестник. По принцип нямам нищо против комунистите като отделни хора. Нямам, ама друг път. Не че ги мразя, ама според мен са в голяма заблуда. Малко ми стана гузно, че при вида на четивото му го очистих с по-спокойна съвест. Подчертавам обаче, *малко* гузно, не много. Но после приключих с обирите. Ами ако следващият не е комунист?

И с наркотици не мога да бачкам. Не мога и не мога. Не че не умея да изтърсвам пари от хора, дето са задлъжнели на шефовете ми. Наркоманчетата сами са си виновни. Смятам за правилно всеки да си плаща за допуснатите грешки и точка. Проблемът е, че по природа съм слаб и чувствителен – така ми казваше и майка. Навярно е виждала себе си в мен. Така или иначе, по-добре е да стоя далече от наркотиците.

По думите на мама съм от хората, които търсят да робуват на нещо или някого – на религия, на по-голям брат, на началник, на алкохола, на дрогата. Пък и съм скаран с математиката. Не мога да преброя дори до десет, без да се разсея. А това е голям недостатък, ако ще се цаниш за дилър или за силов събирач на дългове.

Четвъртото нещо, за което категорично не ставам, е сводничеството. Проблемът, общо взето, е същият като при дрогата. Не ми пречи проститутките да печелят от телата си, а мъже като мен да прибират една трета от хонорара им, за да уреждат формалностите, та мацките да се съсредоточат върху занаята си. Един обигран сводник си заслужава всяка корона – винаги съм го мислел. Работата обаче е там, че хлътвам много бързо, а хлътна ли, изгубвам професионалната си обективност. А независимо влюбен ли съм, или не, не мога и не мога да раздрусвам, да удрям и да заплашвам жени. Сигурно в тях виждам собствената си майка. Знам ли? Вероятно затова и не издържам да гледам как някой бие жена. Веднага ми пада пердето. Да вземем, например, Мария. Куца и глухоняма. Не знам дали между тези два недъга има връзка – вероятно няма. Но то е като при картите: тръгнат ли ти лоши, няма спиране. Сигурно затова Мария се беше хванала с един наркоман, пълен кретен. Този тип имаше хубаво френско име и беше заборчлял на Хофман с тринайсет бона. Видях Мария за пръв път, ко-

гато Пине, главният сводник на Хофман, посочи момиче в шито по поръчка палто и с вдигната на кок коса, все едно идва право от църквата. Седеше на стълбите пред бирария „Ридерхален“ и плачеше. Пине ме светна, че тя щяла да изработи дълга на гаджето си. „Най-добре – помислих си – в началото да я щадя и да ѝ прашам само клиенти, дето искат ръчно обслужване.“ Да, ама преди да са минали и десет секунди, тя избяга от първата кола, в която се качи. Гледах я как реве, докато Пине ѝ крещи в ухото. Навярно това ме вбеси. Крещенето. И асоциацията с майка ми. Така или иначе, падна ми пердето и макар в общи линии да разбирах с какви аргументи Пине ѝ проглушаваше ушите, та дано го чуе, в крайна сметка го претрепах от бой. Него, моя шеф. После намерих квартира на Мария, заведох я там, отидох при Хофман и му заявих, че приключвам със сводничеството.

Хофман обаче отвърна, че не можел да позволи на когото и да било от длъжниците си да мине метър, защото такива компромиси разклащали финансовата дисциплина на другите в същото положение. Нямахше какво да му възразя. И така, след като ми стана ясно, че Пине и Хофман ще гонят до дупка момичето, проявило глупостта да се нагърби с дълга на гаджето си, се поразтърсих и накрая намерих французина в една комунална квартира във „Фагерборг“. Заварих го надрусан до козирката и без пукнат петак. Колкото и да го изтърсвах, от джобовете му нямаше

да изпадне и корона – беше повече от очевидно. Предупредих го, че ако дори само припари до Мария, ще му фрасна един, та ще му строша носа и ще му го набия в черепа. И без това, така като го гледах, и носът му, и черепът вече не ставаха за нищо. После отидох при Хофман, излъгах, че на французина най-сетне му паднали отнякъде пари, и му връчих тринайсет бона с надеждата да оставят вече момичето на мира.

Нямам представа дали Мария е вземала нещо, докато е движила с този тип, нито дали и тя като мен търси на кого да робува, но при всички случаи тя вече, изглежда, се бе взела в ръце. Намери си работа в една бакалия. От време на време се отбивах там да проверя дали всичко е наред – да не би оня наркоман да цъфне отнякъде и пак да я повлече към дъното. Естествено, внимавах тя да не ме види. Спотайвах се в мрака отвън и надничах крадешком през витрината. Виждах я как седи зад касата, въвежда цените на стоките и жестикулира, за да се разбере с колегите си, ако я попитат нещо. Всички изпитваме потребност да се доближим до идеала, въплътен в нашите родители. Нямам представа дали баща ми е притежавал някакви особени качества, достойни да служат за пример, но виж, майка ми, беше друго нещо. Грижеше се повече за другите, отколкото за себе си. Сигурно затова я възприемах като своеобразен идеал. Знам ли... И бездруго няхах за какво толкова да харча кинтите, припечелени при Хофман. Защо да не поделя хубави-

те си карти с момиче, на което се е паднала толкова слаба ръка?

И така, да обобщя: не умея да шофирам дискретно, мек съм като памук, бързо хлътвам, лесно ми пада пердето и съм пълна скръб в сметките. Попрочел съм това-онова, но знанията ми са много оскъдни – и то все в непрактични области. И пиша по-бавно, отколкото растат сталактитите.

За какво тогава, дявол го взел, човек от сорта на Даниел Хофман може да използва некадърник като мен?

Вероятно вече и сами сте се досетили за отговора: за мокри поръчки.

От мен не се иска да шофирам – пречуквам хора, общо взето изпросили си го, и не ми се налага да извършвам сложни изчисления.

Изведнъж обаче се изправих пред един въпрос с повишена трудност.

Всъщност той отдавна се въртеше в подсъзнание-то ми: кога информацията, която си натрупал за аферите на шефа си, започва да го тревожи; кога започва да му минава през ума да поръча извършителя на мокри поръчки. Както постъпва онзи паяк, черната вдовица, нали? Не съм подробно запознат с арахнологията – така ли се наричаше? – но доколкото съм чел, женската от тази порода била много по-едра от мъжкия и след края на половия акт, когато вече той не ѝ трябвал, го изяждала. В „Царството на животни-

те, четвърти том: Насекоми и паяци“ в Дайхманската библиотека има снимка, онагледяваща как от половия орган на женската черна вдовица виси откъснатият педипалп на мъжкия. Педипалп се нарича пенисът при паякообразните. На същата снимка се вижда и кървавочервеният знак с форма на пясъчен часовник върху коремчето на женската. Един вид, часовникът тиктака, жалък, дребен, загорял паяко. Имай предвид, че няма да те пуснат за дълго. Знай колко време ти е отредено. А после – дим да те няма, ранен или невредим, гледай само да отървеш кожата.

Така виждах аз нещата. Прави каквото трябва, но спазвай безопасна дистанция.

Затова и новата поръчка на Хофман никак не ми хареса.

Възложи ми да очистя жена му.

ВТОРА ГЛАВА

– Погрижи се да прилича на взлом с цел грабеж, Улав.

– Защо? – попитах.

– Защото трябва да прикрием каква е истинската причина за убийството. Полицаяте винаги адски се впрягат, ако жертвата е мирен гражданин. И започват да се престарават в разследването. А открит ли мъртва жена, която е кръшкала, заподозрян номер едно е съпругът. В деветдесет процента от случаите – напълно основателно, разбира се.

– В седемдесет и четири процента от случаите, сър.

– Моля?

– Някъде ми попадна точна статистика по въпроса, сър.

В Норвегия не е общоприето да използваме обръщението „сър“ – дори да общуваме с важна клечка. Към кралското семейство, например, се обръщаме с Ваше

Кралско Величество/Височество. Даниел Хофман вероятно би предпочел да се обръщам към него като към кралска особа. Титлата „сър“ той внесе от Англия заедно с кожени мебели, етажерки от червен махагон и книгите с кожени подвързии и стари, пожълтели, нечетени страници, навярно част от английската класика. Всъщност нямам представа така ли е, защото съм чувал само за най-известните британски писатели: Дикенс, Бронте, Остин. Така или иначе, мъртвите писатели изсушаваха въздуха в кабинета му до степен часове след посещенията ми при него да продължавам да кашлям и да храча целулоза, стрита на прах. Не знам с какво точно Англия бе пленила ума на Хофман, но знам, че е прекарал там няколко семестъра и се е прибрал с куфар, натъпкан с туидени костюми, амбиции и маниерни фрази на оксфордски английски, произнасяни с норвежки акцент. Хофман се бе върнал без диплома, но с важното прозрение, че парите диктуват всичко. Затова, за да завъртиш успешен бизнес, трябва да заложиш на бранш с минимална конкуренция. По това време такъв бранш в Осло е бил пазарът на платената любов. И Даниел Хофман проумял, че в търговска сфера, движена от мошеници, идиоти и аматьори, дори посредствен играч има шанс да се издигне до кралския престол: стига да притежава нужната морална гъвкавост, необходима, за да набира млади жени и да ги склонява да проституират. След известен пробен период Даниел Хофман преценил, че е достатъчно гъвкав в мо-

рално отношение. Няколко години по-късно разширил дейността си и стъпил и на пазара на хероин, вече със самочувствието на успял бизнесмен. А понеже по това време пазара на хероин в Осло движели хора, не просто мошеници, идиоти и аматьори, а отгоре на това и наркомани, пък и Хофман нямал скрупули да завлича млади хора в ада на зависимостта, и това търговско начинание се увенчало с успех. Към днешна дата Хофман имаше един-единствен проблем и той се наричаше Рибаря. Рибаря беше негов конкурент, сравнително ново действащо лице на пазара на хероин, и, оказа се, съвсем не глупав. В Осло имаше предостатъчно клиенти и за двамата, но въпреки това те не жалеха средства в опитите да се изтребят взаимно. Защо? Ами защо... Вероятно защото нито Хофман, нито Рибаря притежаваха таланта да падат по гръб. А положението става особено напечено, когато хора, изживяващи се като върховни властници и крале, открият, че са рогоносци. Според мен типове от рода на Хофман биха живели по-добре и по-просто, ако можеха да си затварят очите или поне да прощават на жените си за някоя и друга любовна авантюра.

– Мислех да си взема почивка за Коледа – казах. – Да отида на екскурзия с някого.

– С кого? Та ти нямаш никакви близки хора, Улав. Ето това е едно от нещата, които харесвам у теб: тайните ми са на сигурно място.

Той се засмя и изтръска пепелта от пурата си. Не

се засегнах. Казваше го с добри чувства. „Кохиба“ – пишеше на хартиения пръстен. Някъде прочетох, че в края на двайсети и началото на дваисет и първи век пурата се била превърнала в най-честия коледен подарък в западния свят. Дали щеше да е странно да ѝ подаря кутия пури за Коледа? Дори не знаех дали пуши. Не я бях виждал да пали на работа.

– Още не съм повдигнал темата пред въпросния човек, но...

– Този път ще ти платя обичайния ти хонорар в петорен размер – прекъсна ме Хофман. – Изпълни поръчката и после ще можеш да заведеш своята мацка на безкрайна коледна ваканция – ако искаш.

Опитах се да пресметна на колко ще възлиза този път хонорарът ми, но, както казах, съм скаран с математиката.

– Това е адресът, Улав.

От четири години работех за Хофман, без да знам къде живее. И какво ме интересуваше? Той също нямаше представа какъв е моят адрес. Не бях виждал новата му съпруга. Само бях слушал Пине да дрънка какво секси парче била, колко кинти щял да заработи, ако проститутките му изглеждали като нея и тъй нататък.

– Денем по принцип е сама – продължи Хофман. – Поне така ми казва. Свърши работата по твой тертип, Улав. Имам ти доверие. Колкото по-малко знам, толкова по-добре. Ясно? Улав?

– Да, сър, ясно.

– Добре.

– Нека го обмисля до утре, сър.

Хофман повдигна едната си старателно оскубана вежда. Не съм подробно запознат с еволюцията, но нали Дарвин беше смятал, че всичко на всичко шест универсални човешки гримаси изразяват човешките емоции? Нямах представа дали Хофман е способен да изпитва шест човешки емоции, но според мен тази вдигната вежда беше знак за леко учудване, съчетано с размишление.

– Аз току-що ти изложих подробностите, Улав. И сега – след като ги узна – ти обмисляш да *се оттеглиш*?

Заплахата прозвуча едва доловимо. Впрочем, не, ако беше едва доловимо, надали щях да усетя, защото съм безнадежден музикален инвалид и не долавям обер- и субхармоници в гласовете на хората. Значи явно заплахата в тона му е била доста недвусмислена. Даниел Хофман имаше сини, ясни очи, обрамчени от черни мигли. Ако ставаше въпрос за момиче, щях да си помисля, че ги е подсилила с туш. Защо ни в клин, ни в ръкав споменавам миглите му? Те нямат никакво отношение към историята.

– Не успях да реагирам, преди да ме запознаете с подробностите, сър – оправдах се. – Ще ви дам отговор тази вечер. Става ли, сър?

Той ме изгледа. Издуха облак дим към мен. Седях с ръце в скута и поглаждах козирката на каскета си.

– Да е преди шест – предупреди той. – После си тръгвам от офиса.

Кимнах.

Поех към къщи в снежната виелица в четири след-обед. Едва след няколко часа сивкава дрезгавина мракът пак притискаше града. Още духаше. Вятърът свирукаше от черните пресечки. Както споменах, не вярвам в призраци. Снегът пукаше под подметките на ботушите ми като изсъхнали страници на книга, а аз размишлявах. Обикновено избягвам да мисля. В тази област практиката не дава изгледи за усъвършенстване, а и от опит знам, че прекаленото умуване рядко води до нещо добро. Ала волю-неволю се връщах към онзи въпрос с повишена сложност. Самото убийство не ме смущаваше. Поръчката се очертаваше по-лесна за изпълнение от повечето ми задачи. Не ме тревожеше фактът, че тя ще умре. Както вече казах, смятам за редно хората – без значение от пола им – да плащат за грешките си. Повече ме притесняваха неминуемите последици: щях да се превърна в човека, пречукал съпругата на Даниел Хофман; в онзи, който знае всичко и от когото зависи съдбата на Хофман, когато полицията започне разследване. Който ще държи в ръцете си бъдещето на мъж, несвикнал да пада по гръб. И на когото Хофман ще дължи обичайния му хонорар в петорен размер. Защо ми предложи толкова пари за задача, чиято трудност е под средната за бранша?